ԱՄԲԵՐԴ

ՀՊՏՀ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐՑՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՄԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ տնտեսական վիճակը
Ամսական տեսություն
(Սեպտեմբեր 2017թ)

ԵՐԵՎԱՆ 2017

Հարգելի այցելու,

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից ներկայացված Ֆինանսական շուկաների վիճակի և զարգացումների ամսական տեսությունը հրապարակվում է ամսական հաճախականությամբ և իրենից ներկայացնում է ՀՀ ֆինանսական շուկաներում իրականացված գործարքների ամփոփ վերլուծություն: Այն իր մեջ պարունակում համաշխարհային ապրանքային և ֆինանսական շուկաներում տեղի ունեցած գործընթացների ու միտումների ամփոփ տեղեկատվություն. ՀՀ մակրոտնտեսական հիմնական ամսական ցուցանիշների դիտարկում. ՀՀ ԿԲ կողմից դրամավարկային քաղաքականության ընթացքում իրականացված գործառնությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև պետական, կորպորատիվ արժեթղթերի շուկաների և միջբանկային շուկաներում կնքված գործարքների վերաբերյալ ամփոփ վերլուծություն:

ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի կողմից համաշխարհային ֆինանսական շուկաների զարգացումների վերլուծության նպատակը այս շուկաներում տեղի ունեցող գործընթացները տեսանելի դաշտում պահելն ու դրանց ազդեցությունը ՀՀ եվրոպարտատոմսերի, ՀՀ ներքին ֆինանսական շուկայի և ընդհանրապես՝ երկրի մակրոտնտեսական վիճակի վրա հասկանալն է, ինչը, նկատի ունենալով ազդեցությունների լագային(ժամանակային առումով խզված) բնույթը, կարևոր է մեր տնտեսության համար ապագա զարգացումների կանխատեսման տեսանկյունից: Մյուս կողմից՝ համաշխարհային կապիտալի շուկաներում ներդրողներ են նաև ՀՀ սուբյեկտները(ԿԲ, կենսաթոշակային ֆոնդեր, այլ ինստիտուտներ և անհատներ), ինչը ևս կարևոր է դարձնում այստեղ ընթացող զարգացումների վերլուծությունը: Այս՝ ամսական պարբերականությամբ հրապարակվող տեսությունը ամփոփում է ՀՀ եվրոպարտատոմսերի, համաշխարհային ապրանքային(մետաղներ, էներգակիրներ, պարենային ապրանքներ), արժութային(դոլարի ինդեքս, եվրո, ՌԴ ռուբլի) և կապիտալի(զարգացող և զարգացած երկրների ֆոնդային ինդեքսներ և պետական պարտատոմսերի եկամտաբերություններ) շուկաներում տեղի ունեցող զարգացումների վերլուծությունը: Ամսական տեսությունը հիմնվում է Investing.com հարթակի հրապարակած վիճակագրության վրա, իսկ վերլուծությունների հիմքում Reuters գործակալության տեղեկատվական ու վերլուծական հրապարակումներն են և սեփական դիտարկումները: ՀՀ սոցյալ տնտեսական վիճակի հետ կապված հիմնական ցուցանիշների ներկայացումը նպատակ ունի ներկայացնել ՀՀ տնտեսական ակտիվության, տնտեսության հիմնական ճյուղերի զարգացումների, սպառողական և արդյունաբերական գների ինդեքսների, արտաքին ապրանքաշրջանառության և բնակչության միջին ամսական աշխատավարձերի ընդհանուր միտումները, ինչը թույլ է տալիս գնահատել Ֆինանսական շուկաների վրա մակրոտնտեսական և սոցյալ-տնտեսական ընդհանուր վիճակի ազդեցությունները: ՀՀ ԿԲ դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում ներկայացված են ԿԲ կողմից կիրառվող անուղղակի գործիքների կիրառումը, դրանց շրջանակներում իրականացված գործարքները, ինպես նաև դրամական զանգվածի կառուցվածքը և դրանում իրականացվող փոփոխությունները: ՀՀ արտարժույթի շուկայի հետ կապված ներկայացված են ԱՄՆ դոլարի, Եվրոյի, ՌԴ ռուբլու բորսայական, արտաբորսայական, ներբանկային և միջբանկային գործարքները, ինչպես նաև ՀՀ ԿԲ կողմից

© ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի «Ազգային մրցունակության և միջազգայնացման հետազոտություններ» ծրագիր

արտարժույթի շուկայում իարկանացված գործառնությունները: Արժեթղթերի շուկայի վերլուծությունը բաղկացած է պետական և կորպորատիվ արժեթղթերի շուկաների հետ կապված դիտարկումներից: Պետական պարտատոմսերի շուկայի հետ կապված ներկայացվում են առաջնային շուկայում դրանց տեղաբաշխումները, ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից իրականացվող հետգնումները, բորսայական և արտաբորսայական շուկաներում կնքվող գործարքները, գործակալ բանկերի կողմից բորսայական գնանշումները, ինչպես նաև պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի փոփոխությունները: Կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայի հետ կապված ներկայացվում են բորսայական և արտաբորսայական տեղաբաշխումները, բորսայական շուկայում կնքված գործարքները, դրանց շուկա ստեղծողների գնանշումները: Միջբանակային շուկայի վերլուծությունն իրենից ներկայացնում են միջբանկային վարկային, սվոփ և ռեպո շուկաների ամփոփ դիտարկումներ:

Ամբերդ հետազոտական կենտրոնի կողմից ֆինանսական շուկաների վիճակի և զարգացումների վերաբերյալ հրապարակվող ամփոփագրի տեղեկատվական հիմքերն են ՀՀ ֆինանսների նախարարության, ՀՀ Կենտրոնական Բանկի, ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության, ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա ԲԲԸ հրապարակումները և վիճակագրական աղբյուրների բազաները: Ձեզ ներկայացվող վիճակագրական աղյուսակների, գծապատկերների և ներկայացվող տվյալների մի մասը նշված մարմինների կողմից օրական կտրվածքով հրապարակվող տվյալների համախմբման արդյունք են:

Սույն վիճակագրական նյութերը, վերլուծությունները և դիտարկումները ՀՊՏՀ Ամբերդ հետազոտական կենտրոնի մտավոր սեփականությունն են և դրանցից օգտվելու դեպքում հղումը կենտրոնի կայքին պարտադիր է:

«Ամբերդ» հետազոտական կենտրոն
Երևան, Նալբանդյան 128, թիվ 3 մասնաշենք Հեռ.՝ (+37410) 593-479 Էլ. հասցե՝ info@amberd.am

Բովանդակություն

1.Տնտեսական ակտիվություն և գնաճ....5
2.Հիմնական ճյուղերի զարգացումներ....9
3.Արտաքին առևտուր....14
4.Միջին աշխատավարձ....16
5.Պետական ֆինանսներ....18

1.Տնտեսական ակտիվություն և գնաճ

2017թ-ի սեպտեմբեր ամսին ՀՀ-ում տնտեսական ակտիվության աճը նախորդ տարվա նկատմամբ շարունակել է մնալ թույլ՝ տնտեսական աճի տարեկան ցուցանիշը մոտեցնելով երկարաժամկետ ներուժային մակարդակին(4-5% միջակայք): Նախորդ ամսվա նկատմամբ թողարկման իրական ծավալն աճել է 8.3, իսկ նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ՝ ***2.9 տոկոսով:*** 2017թ-ի հունվար-սեպտեմբերին նախորդ տարվա համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ թողարկման իրական ծավալն աճել է ***5.1 տոկոսով:*** Նախորդ ամսվա նկատմամբ բարձր ցուցանիշը պայմանավորված է սեզոնային գործոններով, մասնավորապես՝ գյուղատնտեսության զարգացումներով, իսկ նախորդ տարվա նկատմամբ ցուցանիշի դանդաղումը կրկին նույն ոլորտի՝ նախորդ տարվա բարձր բազայի պայմաններում թողարկման ծավալի նվազմամբ:

Գծապատկեր 1 Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշի դինամիկան 2017թ. հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին, նախորդ ամսվա նկատմամբ[1]

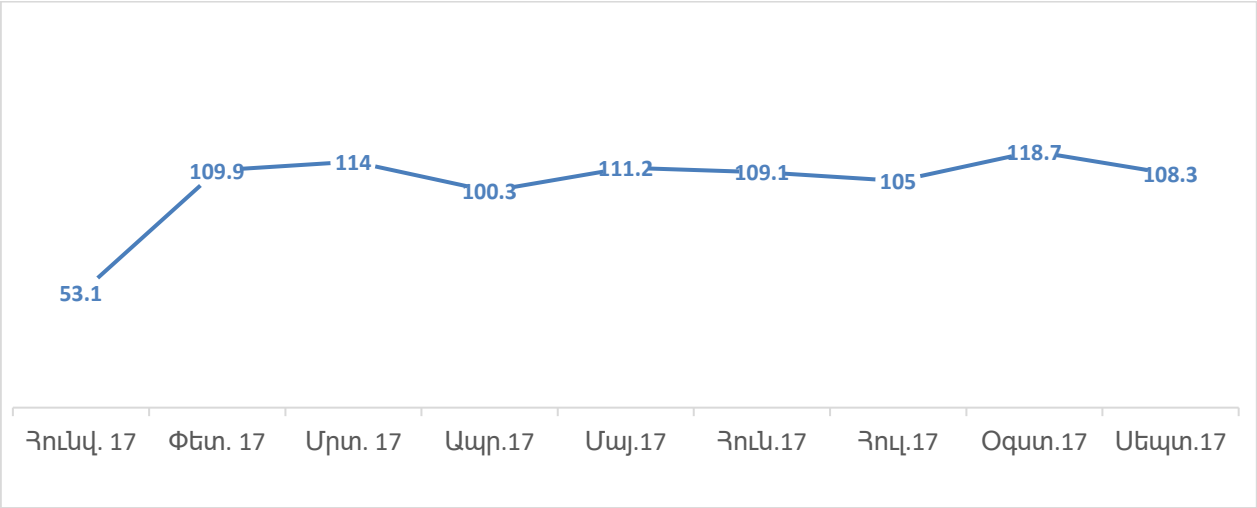

[1]Այս և մյուս գծապատկերներում նախորդ ամիսների ցուցանիշներից որոշները ճշգրտված են՝ պայմանավորված ՀՀ ԱՎԾ կողմից նախկինում ներկայացված տվյալների հետագա ճշգրտումներով:

Դիտարկվող ամսին նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ արձանագրված տնտեսական ակտիվության ցուցանիշի դինամիկանորոշակիորենարտացոլել է դրական բազային էֆեկտը: Այսպես, 2016թ-ի սեպտեմբերին արձանագրվել էր թողարկման իրական ծավալների 2.2% նվազում նախորդ տարվա համադրելի ժամանակահատվածի նկատմամբ:

Գծապատկեր 2 Տնտեսական ակտիության ցուցանիշը նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ, 2016թ հունվար-դեկտեմբեր և 2017թ հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին

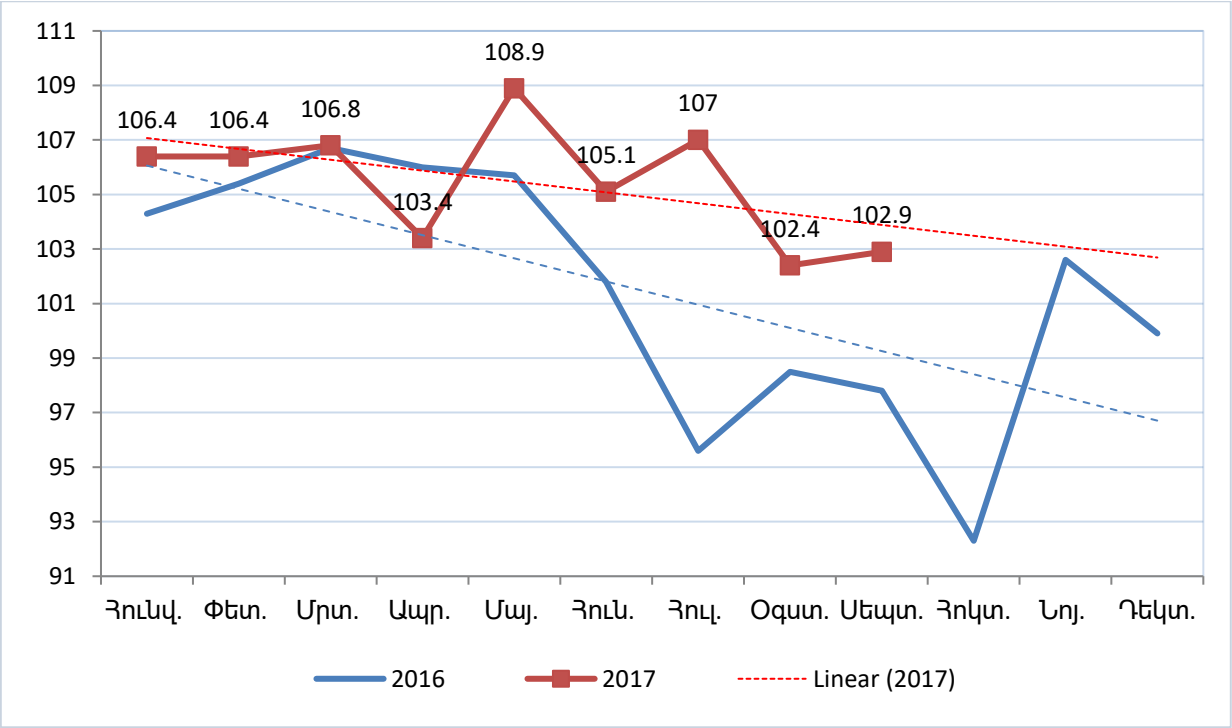

Հաշվետու ամսին պահպանվել է նախորդ ամսվա նկատմամբ գնանկումային, իսկ 12 ամսյա կտրվածքով՝ գնաճային միջավայրը. ՍԳԻ-ն նախորդ ամսվա նկատմամբ կազմել է -0.4, իսկ 2016թ-ի օգոստոսի նկատմամբ՝ 0.9 տոկոս՝ չփոխվելով նախորդ ամսվա համեմատ:

Գծապատկեր 3 Սպառողական գների ինդեքսի դինամիկան 2017թ-ի հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին, նախորդ ամսվան կատմամբ

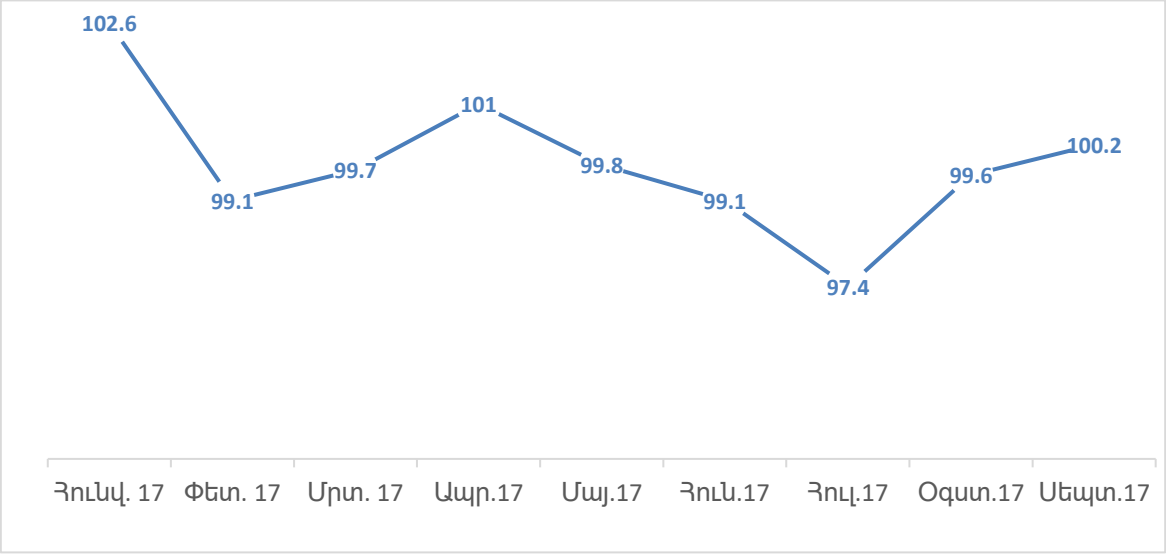

Հաշվետու ամսին արդյունաբերական շուկայում նախորդ ամսվա նկատմամբ արձանագրվել է 0.9%, իսկ նախորդ համադելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ 3.5% գնաճ՝ նախորդ ամսվա նկատմամբ դանդաղելով 0.3 տոկոսային կետով:

Գծապատկեր 4 Արդյունաբերականարտադրանքիգների ինդեքսի դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին, նախորդ ամսվա նկատմամբ

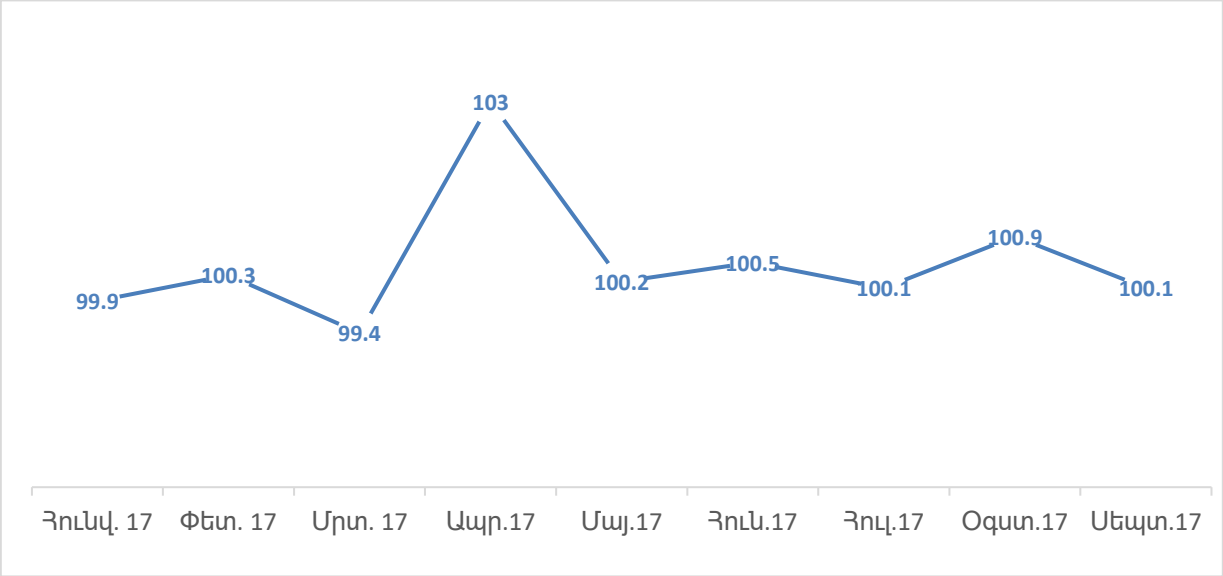

2.Հիմնական ճյուղերի զարգացումներ

Սեպտեմբեր ամիսն, ընդհանուր առմամբ, բնորոշվում է նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ ծառայությունների, առևտրի և արդյունաբերությանդրական, և գյուղատնտեսության ու շինարարության բացասական զարգացումներով:

Նախորդ ամսվա նկատմամբ հաշվետու ամսին աճ է արձանագրվել բոլոր ոլորտներում: Շինարարության իրական ծավալն աճել է 2.5%, գյուղատնտեսական արտադրանքի իրական ծավալը՝ 36.3%, ծառայությունների իրական ծավալը՝ 5.9%, առևտրի շրջանառության ծավալը՝ 3.1%, և արդյունաբերական արտադրանքի իրական ծավալը՝ 4.7%-ով:

Գծապատկեր 5 Արդյունաբերականարտադրանքիծավալիդինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին (մլնդրամ)

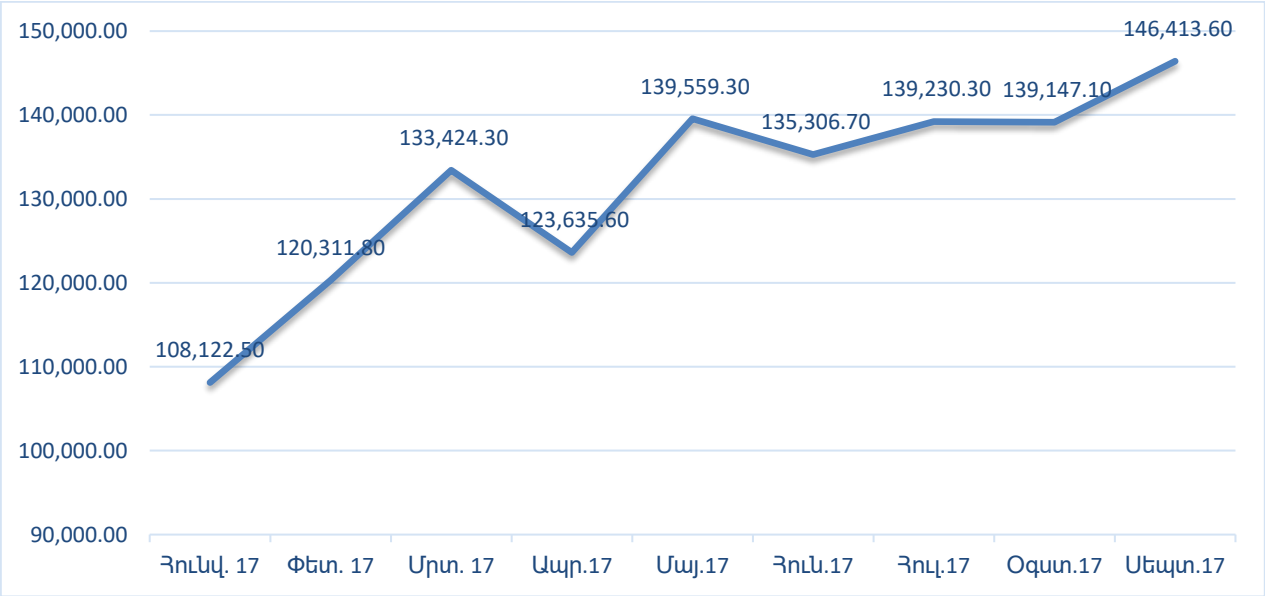

Գծապատկեր 6 Գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալի դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին (մլն. դրամ)

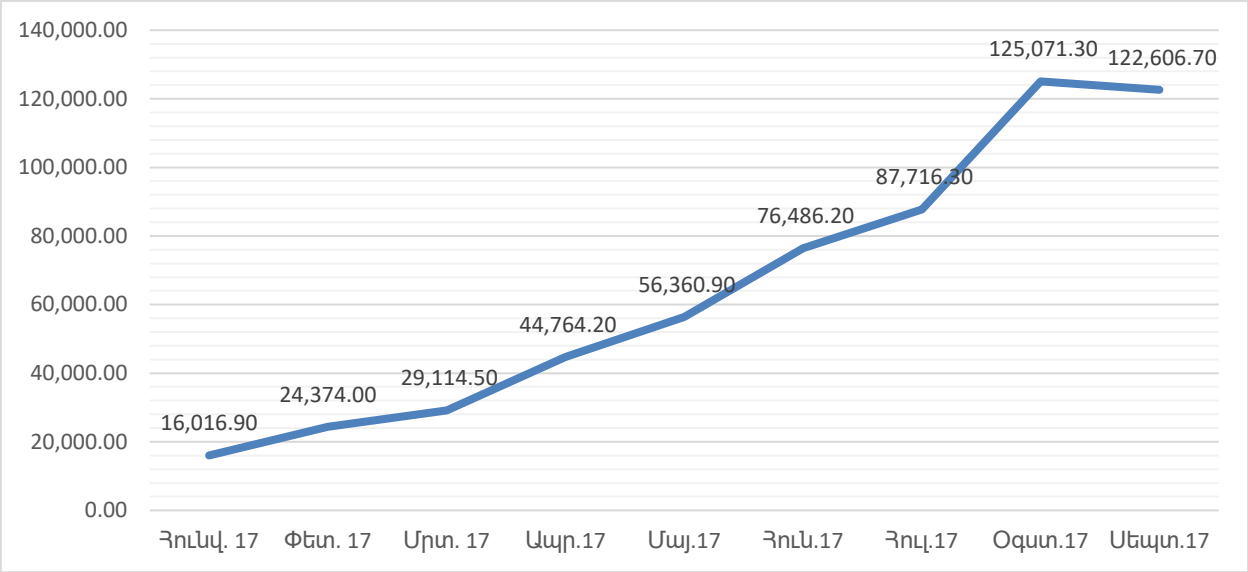

© ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի «Ազգային մրցունակության և միջազգայնացման հետազոտություններ» ծրագիր

Գծապատկեր 7 Շինարարության ծավալի դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր օգոստոս ամիսներին (մլն. դրամ)

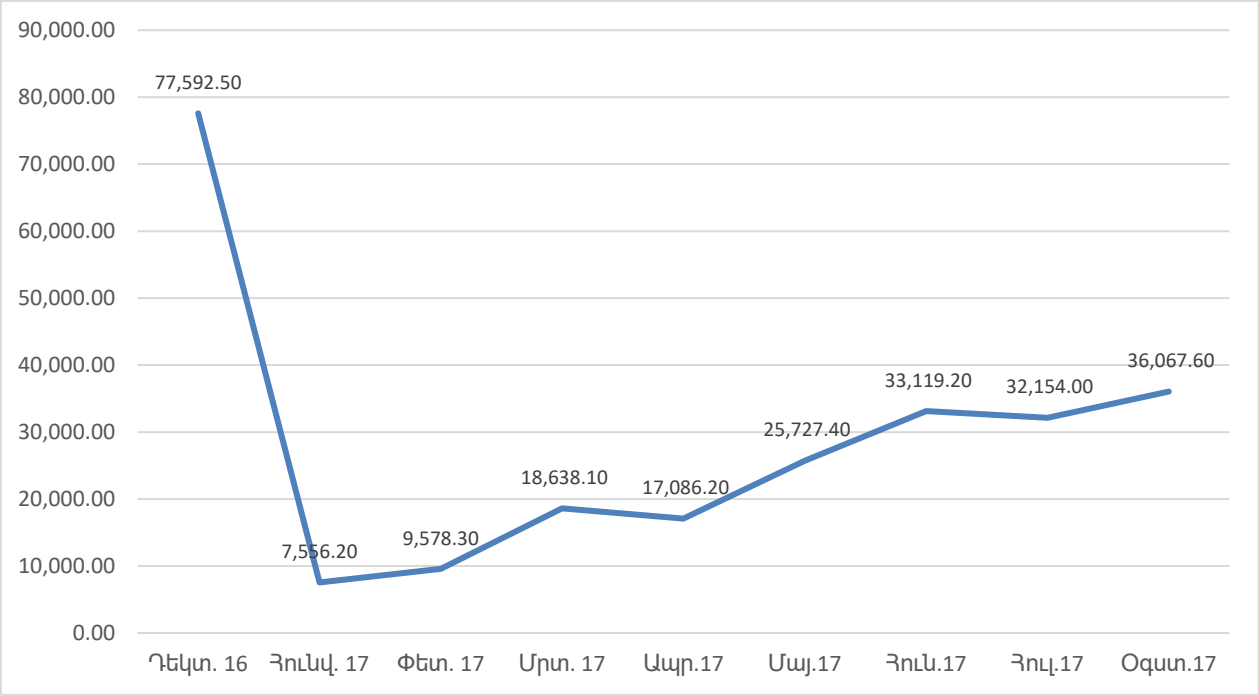

Գծապատկեր 8 Ծառայությունների ծավալի(առանցառևտրի) դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին(մլն դրամ)

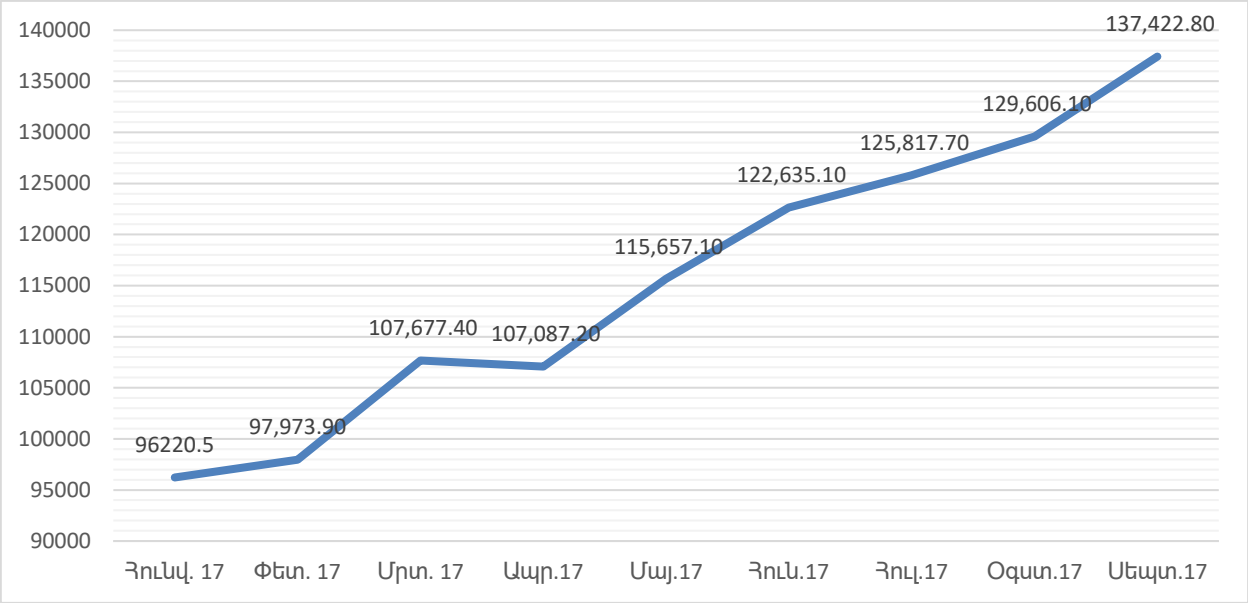

Գծապատկեր 3 Առևտրիշրջանառությանծավալի դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին (մլն. դրամ)

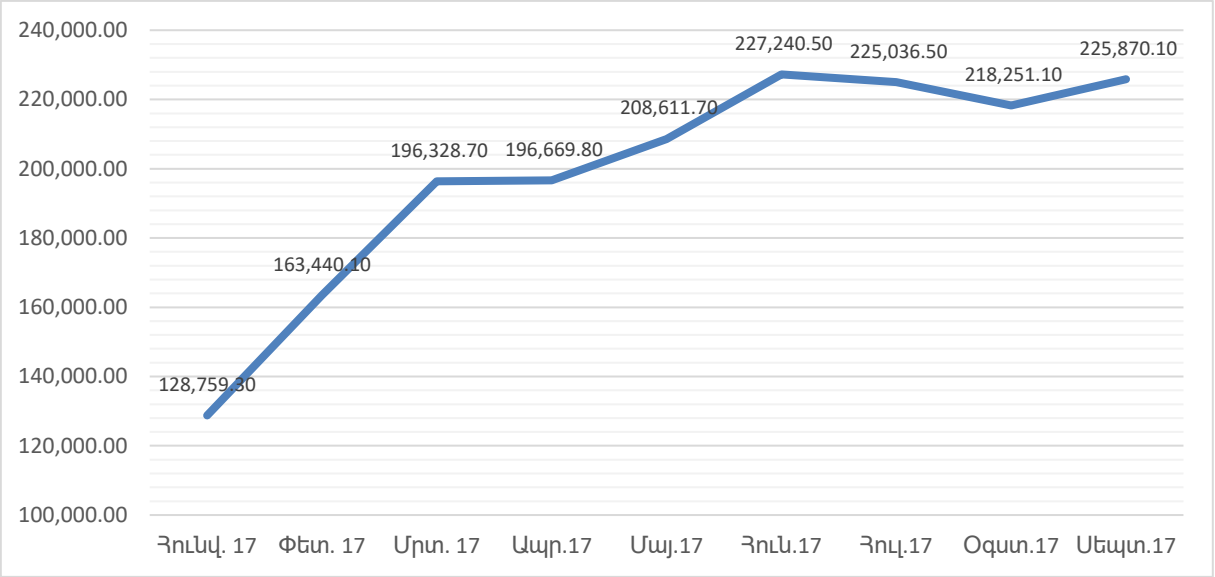

© ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի «Ազգային մրցունակության և միջազգայնացման հետազոտություններ» ծրագիր

3.Արտաքին առևտուր

Սեպտեմբեր ամսին նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ արձանագրվել է արտաքին առևտրի աճի տեմպերի որոշակի արագացում՝ և՛ արտահանման, և՛ ներմուծման մասով: Ընդ որում, սա վերաբերում ինչպես դիսկրետ(միայն սեպտեմբերը), այնպես էլ կուտակային(հունվար-սեպտեմբեր) ցուցանիշներին: Այսպես, արտահանումն աճել է 11.7, ներմուծումը 29.1, իսկ արտաքին առևտրաշրջանառությունը՝ 23.1 տոկոսով:

Նախորդ ամսվա նկատմամբ դինամիկան դրական է ներմուծման, և բացասական արտահանման համար. արտաքին առևտրաշրջանառությունը աճել է 10 տոկոսով, ընդ որում՝ արտահանումը նվազել է 9.6, իսկ ներմուծումը՝ 22 տոկոսով:

Գծապատկեր 10 Արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալների 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին (մլն. դոլար)

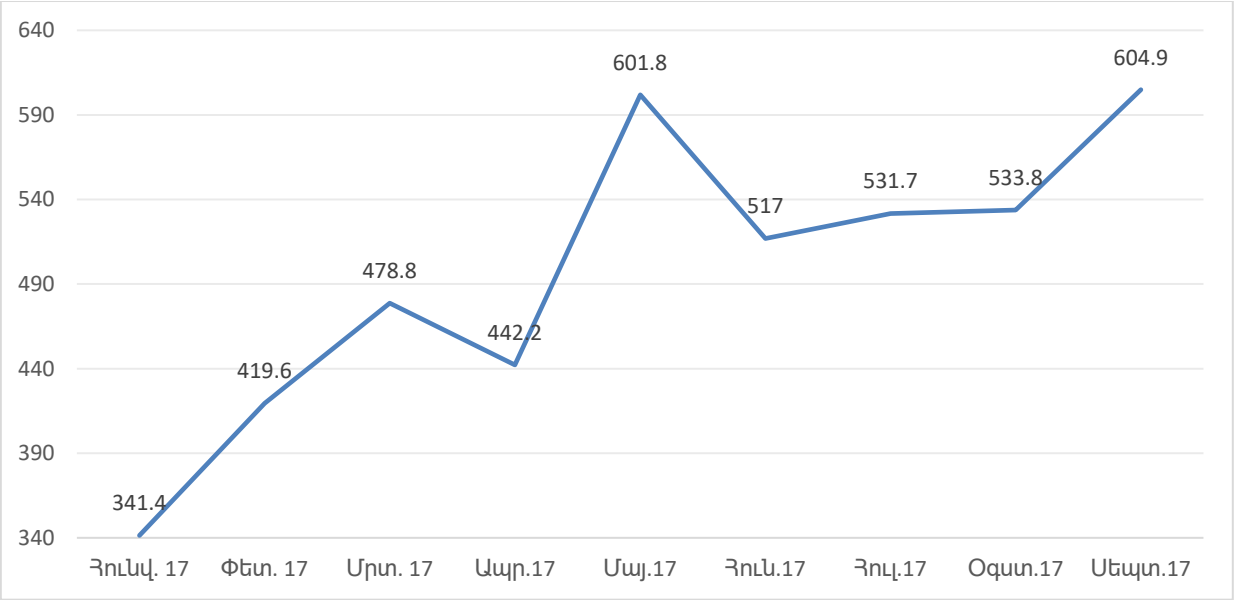

Գծապատկեր 11 Արտահանման և ներմուծման ծավալների դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին(մլն դոլար)

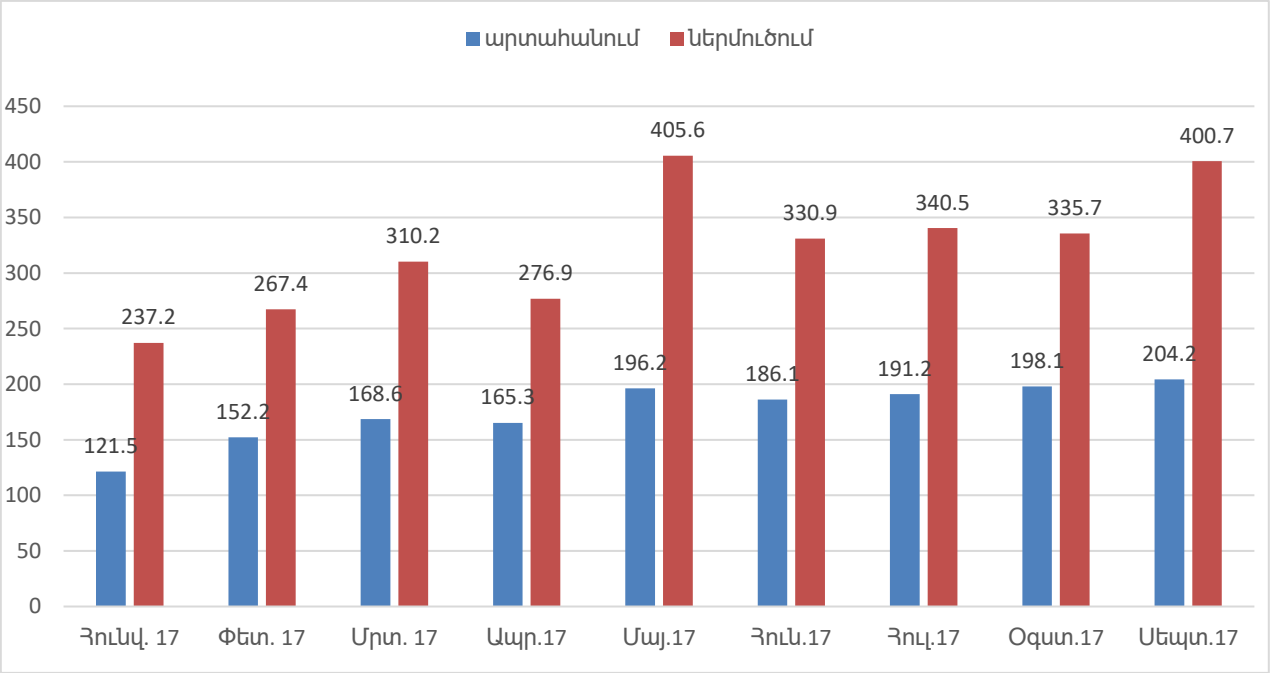

4.Միջին աշխատավարձ

Հաշվետու ամսին և՛ միջին անվանական, և միջին իրական աշխատավարձի 12 ամսյա աճը նախորդ ամսվա նկատմամբ փոքր ինչ թուլացել է: Այսպես, միջին ամսական անվանական աշխատավարձն աճել է 3.5, իսկ միջին իրական աշխատավարձը 2.5 տոկոսով:

Նախորդ ամսվա նկատմամբ միջին ամսական անվանական աշխատավարձը նվազել է 5.4, իսկ իրական աշխատավարձը՝ 5.6 տոկոսով:

Գծապատկեր 12 Միջին ամսական աշխատավարձի[2] դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին(ՀՀդրամ)

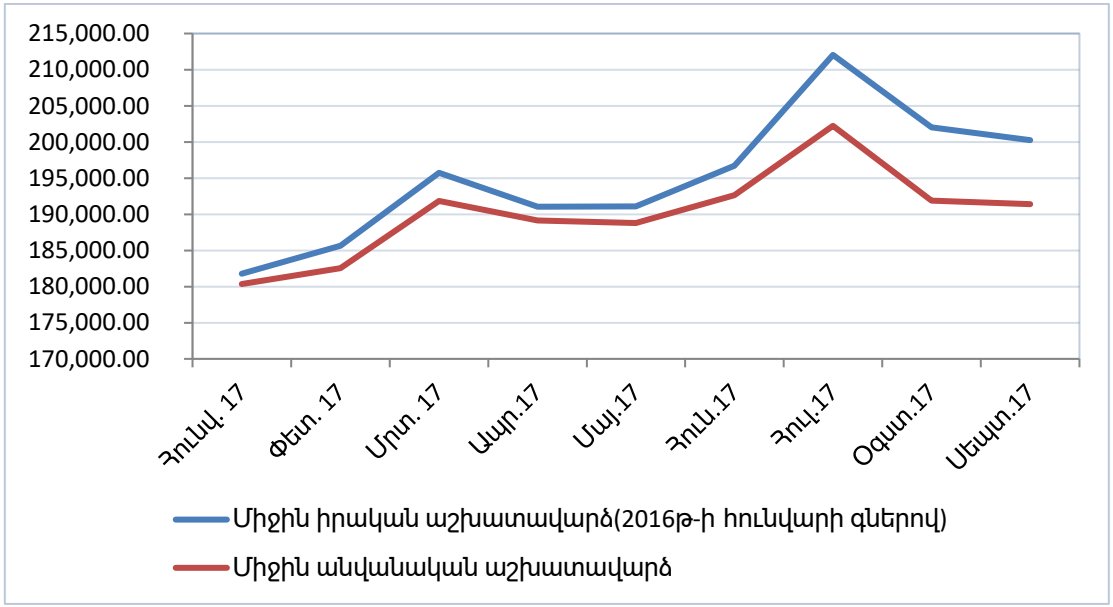

[2]Միջին աշխատավարձի իրական աճը հաշվարկվել է մեր կողմից:

Նախորդ համադրելի ժամանակաշրջանի նկատմամբ միջին աշխատավարձի իրական աճի տեմպը մնացել և տատանվում է իր աճի տրենդի շուրջ, որին նպաստում է բազային էֆեկտը(նախորդ տարի ցուցանիշը հակառակ տրենդն է ունեցել՝ ամսվա վերջին մոտենալով զրոյի):

Գծապատկեր 13 Միջին իրական աշխատավարձի աճը նախորդ տարվա նույն ամսվա նկատմամբ

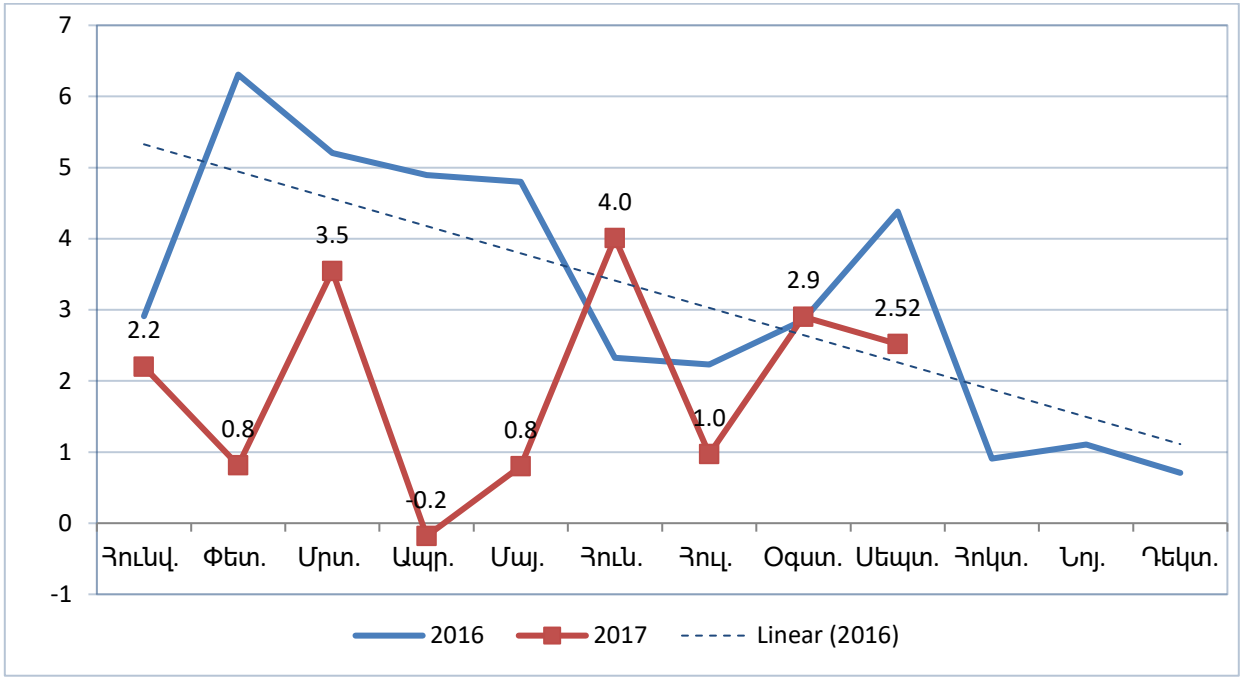

5.Պետական ֆինանսներ

ՀՀ ԿԲ-ում Կառավարության հաշիվները սեպտեմբերի վերջին կազմել են 101.49 մլրդ դրամ, որը 2016թ-ի սեպտեմբերի վերջին արձանագրված մակարդակից ավել է 9.2 տոկոսով:

Գծապատկեր 14 ՀՀ Կառավարության հաշիվները ԿԲ-ում, մնացորդ ամսվա վերջի դրությամբ, և 12 ամսյա հավելաճի տեմպը

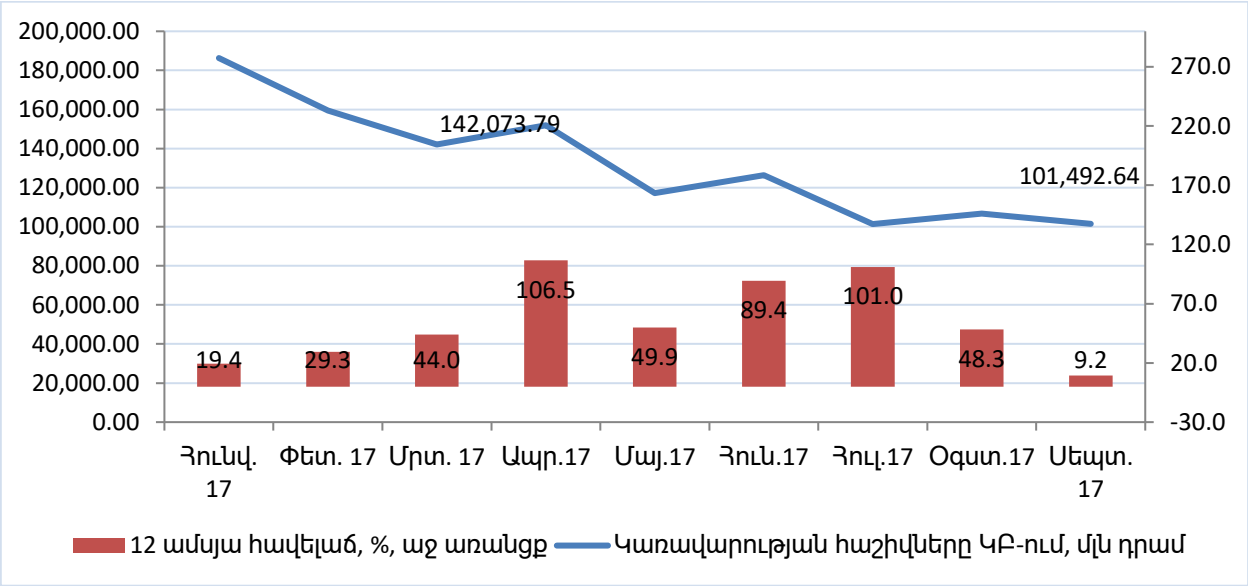

Հաշվետու ամսին ՀՀ պետական պարտքի աճի տեմպը գրեթե պահպանվել է նախորդ ամսվա մակարդակում: Պարտքը դոլարային արտահայտությամբ սեպտեմբերին նախորդ ամսվա նկատմամբ աճել է 0.77%, իսկ 2016թ-ի սեպտեմբերի 31-ի դրությամբ գրանցված ցուցանիշի նկատմամբ՝ 12.75%-ով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ պետական պարտքում ՀՀ կառավարության պարտքի տեսակարար կշիռը կազմել է 90.3%, իսկ ՀՀ ԿԲ արտաքին պարտքի կշիռը՝ 9.7%:

Գծապատկեր 15 ՀՀ պետական պարտքի, Կառավարության պարտքի և ԿԲ-ի պարտքի դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին, մլն ԱՄՆ դոլար

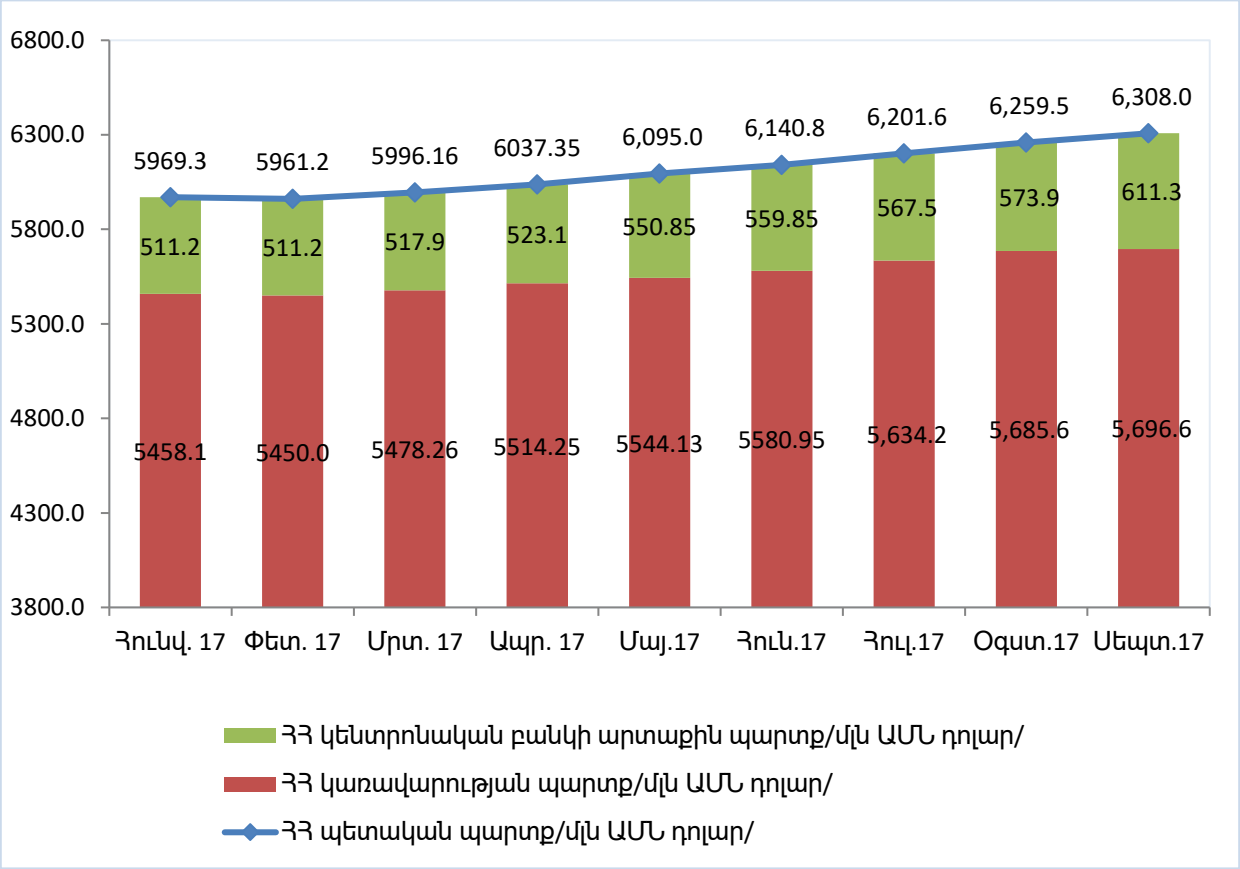

2017թ-ի սեպտեմբերի վերջի դրությամբ ՀՀ պետական պարտքը դրամային արտահայտությամբ կազմել է 3,017 մլրդ դրամ, որում ներքի պարտքի կշիռը կազմել է 19.65%, իսկ արտաքին պարտքի կշիռը՝ 80.34%:
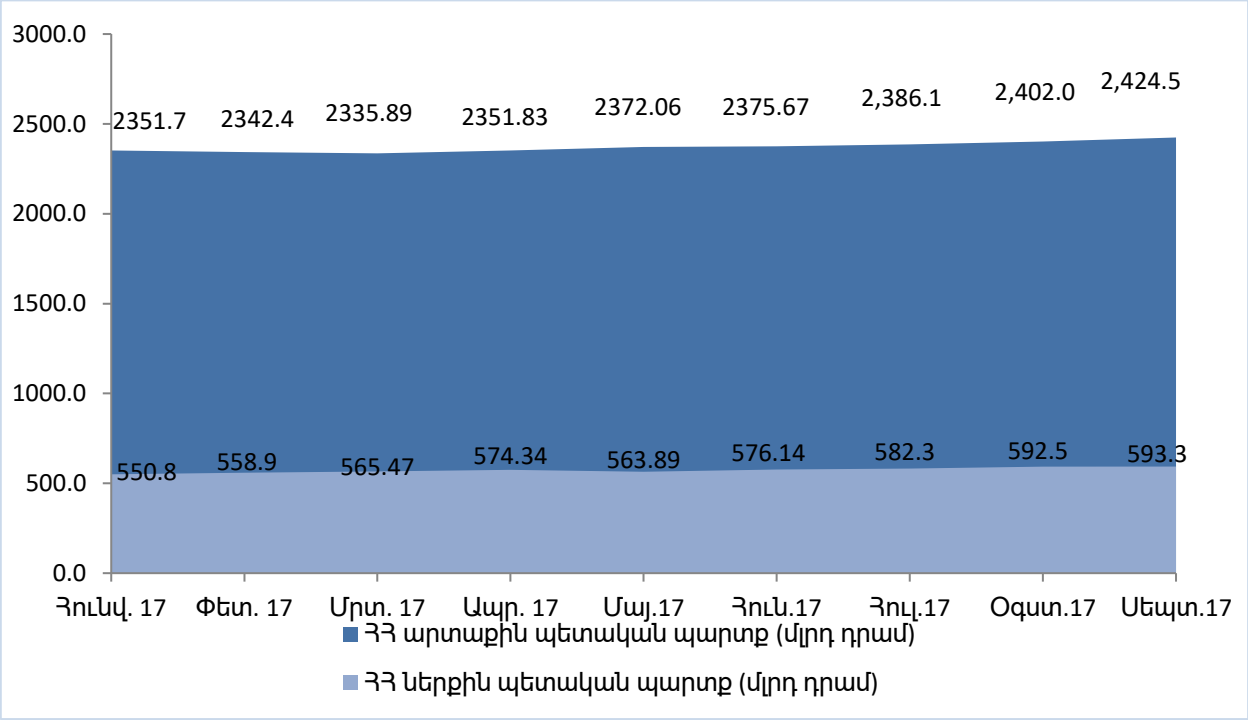
Գծապատկեր 16 ՀՀ արտաքին պետական պարտքի և ՀՀ ներքին պետական պարտքի դինամիկան 2017թ հունվար- սեպտեմբեր ամիսներին, մլրդ դրամ